

Schoolondersteuningsprofiel

2015-2016

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
1. Inleiding	2
2. Het beeld van de school	3
3. Grenzen en groeimogelijkheden van de Cirkel.....	8
3.1 Groeimogelijkheden en grenzen v.w.b. onderwijsconcept.....	8
4. Tot slot	14
Bijlage 2: Speciale onderwijs ondersteuning per schoolprofiel	15

1. Inleiding

Met het oog op de wettelijke invoering van Passend Onderwijs op 1 augustus 2014, is in november 2011 voor alle scholen van Amstelsijde een rapport opgesteld waarin het Onderwijszorgaanbod van de betreffende scholen is beschreven. Dit oude Zorgprofiel is aangepast aan de actuele situatie en de mogelijkheden van de individuele scholen onder de naam Schoolondersteuningsplan.

De scholen van Amstelronde hebben met ingang van 1 januari 2014 afgesproken jaarlijks het Schoolondersteuningsplan te (laten) schrijven c.q. updaten.

De Cirkel staat niet stil in ontwikkeling. Drie hoofdpunten willen wij expliciet benoemen:

1. Aandacht voor de begaafdere leerling:

- * De Projectgroep voor de begaafde leerlingen van groep 5 t/m 8;
- * De aanschaf van de Pittige Plustorens voor deze groep en het daadwerkelijk verankeren in de klassen;
- * Aanschaf van specifieke materialen en inzet binnen zelfstandig werken in de groepen 1 t/m 4.
- * Vakgroep Begaafdheid bewaakt het speciale onderwijsaanbod voor deze groep onder leiding van onze (goed opgeleide) specialist.
- * Er is in november 2014 een Plusklas gestart in samenwerking met drie andere scholen van Onderwijsgroep Amstelland: de WAS, de Horizon en het Palet-Zuid.

2. Invoering van het Interactief Gedifferentieerd Direct Instructiemodel:

- * De instructie in de groepen wordt grotendeels via deze methode gegeven, vooral bij taal, rekenen en leeslessen.

3. Groepsplannen en opbrengstgericht werken:

- * Wijnand Gijzen heeft ons in eerste instantie de systematiek van 1 stap verder met 1 zorgroute geleerd.
 - * Wij maken nu gebruik van groepsplannen, waarbij rekening wordt gehouden met 3 instructieniveaus met als basis de resultaten van de LVOS toetsen, de methode gebonden toetsen en de observatie van de leerkracht en de gewenste opbrengst.
- In 2013-2014: Rekenen en Wiskunde en Spelling/Taal
In 2015-2016: Technisch en Begrijpend Lezen

De Cirkel biedt onderwijsondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijs behoeften hebben. Wanneer wij tegen onze grenzen aanlopen, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders te verwijzen naar een andere school of een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar onderwijsondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet of wanneer wel op de school terecht kan.

Zowel voor de Cirkel zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het netwerk van onderwijszorgvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po, regionaal netwerk Passend Onderwijs, Kernoverleg Zuid), is het van belang te weten waar wij staan voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de onderwijsondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Er is gekeken naar de 'match' tussen de onderwijsbehoeften van de leerlingen uit het voedingsgebied van de school met het onderwijsaanbod van de school. Deze match tussen vraag en aanbod is in kaart gebracht in termen van kenmerken van het ondersteuningsaanbod. Het ondersteuningsprofiel van een reguliere school wordt bepaald door:

- de mate waarin het onderwijsconcept bijdraagt aan het zich geaccepteerd voelen van de leerling op en door de school.
- de positie op vijf velden van onderwijsbehoefte:
 1. de hoeveelheid aandacht/handen in de groep;
 2. speciale onderwijsmaterialen;
 3. de ruimtelijke omgeving;
 4. expertise;
 5. samenwerking met externe instanties die zich ook met de ondersteuning van het kind bezighouden.

2. Het beeld van de school

De Cirkel is een school met een gemiddelde schoolgrootte, ca. 320 lln., en een enthousiast team. Een aantal projecten zijn het opmerken waard. Ten eerste werkt de Cirkel met meerdere vakgroepen. (Taal/spelling; Begaafdheid; Gedrag; Rekenen; Engels; Wereldoriëntatie en Gymnastiek) De eerste vier genoemde vakgroepen worden geleid door gecertificeerde specialisten. Een van de vakgroepen geeft inhoud en vorm aan de aandacht voor begaafdere leerlingen. De Projectgroep voor leerlingen van groep 5 t/m 8 is daar een van de exponenten van, de Plusklas i.s.m. WAS, Horizon en Palet-Zuid is op initiatief van de Cirkel in november 2014 van start gegaan.

Eén van de leerkrachten van de school is gedragsspecialist en ondersteunt en adviseert op afroep vanuit haar specialisme haar collega leerkrachten. Zij is tevens de Kanjercoördinator.

Een specialist taal stuurt de vakgroep Taal/spelling/lezen aan; Een rekenspecialist, ondersteund door twee collega rekenspecialisten is verantwoordelijk voor de rekenvakgroep. Een specialist Nieuwe Media en Innovatie brengt haar kennis over naar de andere vakgroepen. Dit werken met vakgroepen is m.i.v. schooljaar 2014-2015 uitgebreid naar Specialistische netwerken binnen Onderwijsgroep Amstelland

2.1 Het onderwijsconcept

Verschillen tussen leerlingen

De Cirkel is een kleurige school en geeft ruimte aan de kinderen en laat hen daar waar kan vrij. De Cirkel wil meer bieden dan cognitieve stimulering. Wij gaan geregeld met de kinderen op pad naar musea, werken veel met muziek en maken uitstapjes. De Blazersklas i.s.m. de Muziekschool Amstelveen onder schooltijd is een pareltje dat beschikbaar is voor de kinderen van groep 5 t/m 7.

De school biedt de kinderen veel structuur, maar zij mogen zich ook vrij uitspreken en vragen stellen aan de leerkracht. De Cirkel behaalt goede leerresultaten (het niveau van leren is hoog), ruim boven het landelijk gemiddelde en boven het gemiddelde van vergelijkbare scholen.

De meeste groepen zijn homogeen, maar er zijn verschillen in leerniveaus tussen de kinderen. Dit kan verschillen per vakgebied.

Voor rekenen en begrijpend lezen scoren de kinderen over het algemeen hoog. Bij spelling en technisch lezen liggen de resultaten op meer gemiddeld niveau. Twee maal per jaar worden de resultaten van het onderwijs op school- en klassenniveau met het LOVS geanalyseerd. Met deze gegevens, met de resultaten van methode gebonden toetsen en de waarnemingen van de leerkracht worden de groepsplannen opgesteld en/of aangepast waarbij de groeps- en schoolstandaarden het ijkpunt zijn.

Speciale onderwijsbehoeften

De school kijkt altijd naar de behoefte van kinderen. Het streven is om zoveel mogelijk ondersteuning in de eigen groep te bieden. Bij voorkeur in de vorm van verlengde instructie of verrijkend aanbod, beschreven in de groepsplannen. De begeleiding van de (laatste) rugzakkinden bestaat bijna altijd uit individuele aandacht.

De Cirkel laat kinderen van groep 8 (na hun Cito) enkele momenten in de week de jongere kinderen helpen.

De leerkrachten werken met groepsplannen. Voor spelling en rekenen zijn deze ingevoerd (2013-2014). Voor technisch en begrijpend lezen gebeurt dit in 2015-2016.

Deze plannen gaan uit van drie niveaus: - Verrijkend aanbod – Basisaanbod en instructie – Basisaanbod en Verlengde instructie.

Leerkrachten creëren op deze manier ruimte in hun klassenmanagement om alle kinderen te bedienen. Zelfstandig werken biedt de leerkracht ook de mogelijkheden om tijd vrij te maken voor ondersteuning van kinderen die dit nodig hebben.

Van de methodes waar wij mee werken is software voor de leerlingen en leerkrachten beschikbaar. Er wordt er gewerkt met vormen van samenwerking vooral bij wereldoriëntatie. Kinderen krijgen lesbrieven, de onderbouw krijgt per dag een bordbrief opbouwend naar groep 8 waarin de kinderen één lesbrief per week krijgen. Er is een grote groep per klas die eenzelfde lesbrief krijgt, maar sommige kinderen krijgen eigen lesbrieven aangepast aan de behoeften en/of de uitdagingen van het individuele kind.

De continuïteit van de onderwijsondersteuning

Het hele team is verantwoordelijk voor de onderwijsondersteuning. Er zijn diverse malen per jaar ingeroosterde leerlingbesprekingen in wisselende samenstellingen. Als een leerkracht een hulpvraag heeft dan kan hij of zij die inbrengen. De collega's kunnen vanuit ervaring en/of expertise adviezen geven.

De coördinatoren van de vakgroepen geven op hun specialistische terrein adviezen, kunnen ingeroepen worden voor klassenbezoek of collegiale consultatie.

De intern begeleider heeft minimaal één maal per maand ondersteuningsoverleg (was zorgoverleg) met individuele leerkrachten tijdens de gymlessen. Naast deze formele momenten wordt er ook veel tijdens de lunch of op andere momenten met elkaar gesproken over de kinderen en het onderwijs. Er is veel openheid onderling.

Betrokkenheid van ouders

Veel ouders zijn gericht op de prestaties van hun kind en willen dat hun kind zo hoog mogelijk uitstroomt. Deze ouders willen graag extra werk mee voor hun kind, zelfs al in groep 3. De ouders van leerlingen met een bijzondere onderwijsbehoefte worden geïnformeerd door de school. Zij kunnen hun eigen inbreng leveren, vragen stellen en kunnen altijd praten over hun kind en de gezamenlijke aanpak. De ouders zijn bovengemiddeld tevreden over het contact met de school. Er zijn korte lijnen.

2.2 De voorzieningen op de vijf velden

De voorzieningen van de Cirkel worden hier afgezet tegen de achtergrond van alle mogelijke voorzieningen die op dit moment op basisscholen, van wat voor soort dan ook, bestaan. In de praktijk heeft geen enkele school alle voorzieningen. Van reguliere scholen zoals de Cirkel kan, in de huidige verdeling van mensen en middelen, niet verwacht worden dat wij maximaal 'scoren' op alle velden van onderwijsondersteuning en voorziening.

De komende jaren ontvangen wij een steeds groter bedrag per leerling voor ondersteuning. 'Extra' mensen en middelen vanuit de bekostiging van Passend Onderwijs inzetten bepaalt mede waar groeimogelijkheden liggen en wat onze grenzen zijn.

Veld 1: de hoeveelheid aandacht/handen in de klas

Er komt regelmatig een ambulante begeleider van een van de clusterscholen voor de begeleiding van de laatste rugzakkinderen en onze onderwijsassistente wordt 2 à 3 x per week ingezet voor extra ondersteuning van deze leerlingen.

De onderwijsassistent begeleidt ook groepjes kinderen met specifieke onderwijsbehoeften.

Een andere onderwijsassistent is twee ochtenden in de week actief in de onderbouw. Zij geeft o.a. NT2 les aan onze nieuwkomers in de kleutergroepen en ondersteunt de leerkrachten in 3 en 4. Een leerkracht voert het Plusproject uit met een groepje slimmere kinderen.

Een goed opgeleide leerkracht leidt de Plusklas (de Breinsteins) i.s.m. drie andere scholen.

Er is een vakleerkracht gymnastiek en de school (gecertificeerde opleidingsschool) heeft ieder jaar meerdere stagiaires in de school.

De gedragsspecialist geeft ondersteuning op verzoek en praat ook met de kinderen zelf. De hulp van de gedragsspecialist blijkt laagdrempelig te zijn. Ouders weten dat zij soms bij de kinderen komt kijken en praat met een kind. Deze aanpak hoort bij de school. De gedragsspecialist en de lb-er werken nauw samen.

Ouders zijn actief op de school. (Slogan van de school: Actief Betrokken) Klassenouders ondersteunen de leerkracht bij veel activiteiten, zoals NME lessen, de bibliotheek, helpen bij de computers en delen van kennis tijdens de Cirkelacademiedagen.

Veld 2: de onderwijsmaterialen

De afgelopen jaren heeft de Cirkel veel speciale onderwijsmaterialen kunnen aanschaffen. In een kast zijn materialen (en deze worden ook daadwerkelijk ingezet) voor leerlijnen:

- Gericht op auditieve informatieverwerking;
- Gericht op visuele informatieverwerking;
- Gericht op sensomotorische informatieverwerking;

Er zijn materialen aangeschaft die gericht zijn op begaafde leerlingen en

Die uitgaan van eigen probleemoplossend vermogen

- Pittige Plustorens;
- de Slimme Kleuterkit;
- kast met uitdagend materiaal voor groep 3 en 4
- denksleutels en;
- mindopdrachtkaarten van het Mindportal

Er wordt gebruik gemaakt van timetimers, pictogrammen en computerprogramma's.

De school werkt met materialen voor het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen. De Cirkel maakt zo goed gebruik van allerlei hulpmiddelen. In de groepen kan gewerkt worden met koptelefoons of concentratieschermen (in het geval van concentratieproblemen) en tangles en wiebelkussens (voor kinderen die moeilijk kunnen stilzitten). Wanneer nodig is er aangepaste meubilair, kunnen stoelen van matjes worden voorzien, zijn blokken beschikbaar voor onder de voeten of kan een schuin tafelblad worden ingezet.

Veld 3: de ruimtelijke omgeving

De Cirkel is een rolstoel toegankelijke school, de lokalen zijn ruim. Er zijn 2 pannaveldjes en een volwaardig kunstgrasveld om te voetballen. Het schoolplein biedt verder klim- en klautertoestellen. De school heeft de beschikking over een speel-/gymlokaal voor de kleuters en een sportzaal voor groep 3 t/m 8 met veel materiaal (beheer ligt bij Sportbedrijf Amstelveen) . De Cirkel heeft op het hoofdgebouw een ruime hal , ingericht met tafels en stoelen en goed te gebruiken door en voor kinderen die buiten de klas aan de slag moeten/kunnen/willen. De Cirkel is verdeeld over twee gebouwen. Een deel is gehuisvest in het oorspronkelijke schoolgebouw aan de Orion 7, een aantal klassen in de locatie aan de Orion 1 B. Dit gebouw is voorzien van een lift. Medegebruikers en partners zijn: W.A.S., Kinderrijk, de Muziek en Dansschool.

Veld 4: de expertise

De Cirkel heeft teamexpertise op het gebied van onderwijs ondersteuning, voorzieningen rond de school, specialistische kennis op alle vakgebieden en een teamaanpak op gedrag (Kanjers). De leerkrachten van de Cirkel breiden hun competenties om ouders als partner te betrekken verder uit. De school werkt doorlopend aan het versterken van de teamaanpak op het gebied van onderwijsondersteuning.

Het team staat open voor nieuwe ontwikkelingen. De leerkrachten zijn kritisch, maar als er nascholing geboden wordt over nieuwe ontwikkelingen en verrijkingen voor het onderwijs, dan staan de deuren open.

Daarnaast dragen de vakgroepen eigenaarschap en kunnen een voorstel doen voor teamscholing.

De beschikbaarheid van expertise (gecertificeerd) op specifieke gebieden is bij de Cirkel als volgt:

- een gedragsspecialist/ Kanjercoördinator
- rekenspecialist(en)
- taalspecialist

- specialist meerbegaafdheid
- specialist Engels
- dyslexiespecialist
- geschoolde Kanjertrainers (hele team)
- expertise op het gebied van autisme
- ICC
- ICT

Binnen school	Extern toegankelijk	snel Expertiseveld
Ja / nee	ja	Visuele beperkingen, cluster 1
Ja	ja	Auditieve beperkingen
Ja	ja	Spraakmoeilijkheden en taalstoornissen
Nee	ja	Verstandelijke beperkingen
Ja	Ja	Motorische beperkingen
Ja in enige mate	ja	Beperkingen door chronische ziektes
Ja	Ja	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
Ja	ja	ADHD en ADD
Nee	ja	Angst- en hechtingsstoornissen
nee	Ja	Overige psychiatrische aandoeningen
Ja	Ja	Gedragsproblemen
Ja	ja	Dyslexie
Ja	ja	Onderwijsachterstanden andere culturen

Veld 5: de samenwerking met andere instanties

De Cirkel heeft een aantal samenwerkingspartners waar regelmatig contact mee is: SMW, Altra, GGD en SBAO (via het OT = ondersteuningsteam). Op de Cirkel zijn gezinnen die extra hulp nodig hebben en zodoende heeft de school te maken met Jeugdzorg vanuit de gemeente. De Cirkel is blij met alle extra hulp en adviezen, aangezien de school het soms niet alleen kan doen.

Ouders kopen vaak ook zelf extra hulp in. Zodoende heeft de school ook met particuliere instellingen te maken. De dyslexiebegeleiding kan voor een klein deel in de school, grotendeels extern. De samenwerking met het OT verloopt goed. Er is nog een enkele AB'er aan de school verbonden en van deze expertise maakt de school dankbaar gebruik.

Er is geen direct structureel contact met het SO, wel maakt de school gebruik van de expertise en ondersteuning van de AB'ers. Soms neemt de Cirkel kinderen op, die teruggeplaatst worden vanuit het SO. De rol van en de samenwerking met het SBAO is actiever. De Cirkel heeft regelmatig contact met functionarissen van de school voor SBAO.

3. Grenzen en groeimogelijkheden van de Cirkel

3.1 Groeimogelijkheden en grenzen v.w.b. onderwijsconcept

Een basis voor onderwijs aan kinderen met diverse onderwijsbehoeften wordt gelegd door het onderwijsconcept van de school. Op het gebied van de diversiteit zijn twee kenmerken van het onderwijsconcept bepalend: het draagvlak binnen het team en de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit laatste kenmerk kan worden gezien als een dimensie van methode gestuurd naar leerling gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat ‘een leerling bij de groep houden’ betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de specifieke groep die op dat moment de klas vormt. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor ‘een leerling bij de groep houden’ hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen. Leerkrachten op scholen die vooral methode gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen tot Groepsplannen.

- het indelen van de kinderen in drie niveaus binnen het Groepsplan.
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

In het volgende schema, gedateerd november 2011, wordt het onderwijsconcept van de Cirkel weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

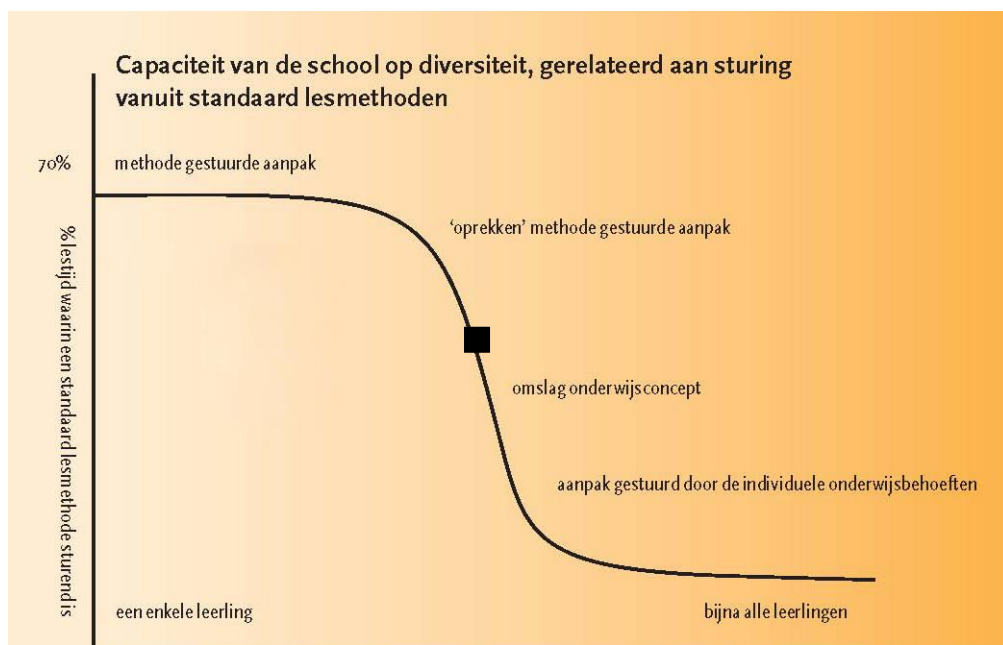
Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerling populatie van de school steeds meer divers wordt.

De Cirkel wil zich de komende jaren ontwikkelen en steeds beter in staat zijn om aan bijna alle onderwijsbehoeften te voldoen.

(Scholen bevinden zich ergens op of onder de gebogen lijn.)

De Cirkel bevindt zich op positie

De Cirkel vindt het belangrijk om kinderen evenwichtig op te laten opgroeien. Kinderen mogen zijn wie ze zijn. De leerkrachten werken aan het intrinsieke zelfvertrouwen.

De leerkrachten spreken met veel empathie over de ouders, hetgeen een belangrijk uitgangspunt is voor een goede samenwerking. De leerkrachten ondersteunen zoveel en uitgebreid mogelijk de kinderen. Zij hebben het gevoel dat zij soms wel erg lang doorgaan met een kind en pas als het echt niet meer lukt doorverwijzen. Een ander dilemma wordt gevormd door de kinderen die agressief gedrag vertonen. Dit soort gedragsproblemen heeft veel invloed op de andere kinderen. Een grens wordt bereikt als de veiligheid van andere kinderen en/of de leerkracht niet meer gegarandeerd kan worden.

De Cirkel is wat betreft het onderwijsconcept een netwerkschool met herkenbare facetten van een smalle zorgschool. Wij willen doorgroeien naar een smalle zorgschool als voldaan wordt aan eerder genoemde condities.

Van belang is dat leerkrachten niet het gevoel mogen krijgen, dat zij 'tekortschieten' en niet de juiste ondersteuning kunnen bieden, waarbij gedragsproblemen een duidelijk aandachtspunt zijn.

3.2 Groeimogelijkheden en grenzen v.w.b. voorzieningen op de vijf velden

In het licht van Passend Onderwijs kunnen vier schoolprofielen binnen het regulier basisonderwijs worden onderscheiden, te weten:

1. de *netwerkschool*
2. de *smalle zorgschool / smalle ondersteuningsschool*
3. de *brede zorgschool / brede ondersteuningsschool* en
4. de *inclusieve school*.

Onder deze vierdeling van schoolprofielen ligt een dimensie die loopt van gesegregeerd ('exclusie') naar geïntegreerd onderwijs ('inclusie'). In andere woorden: de netwerkschool profiteert adequaat en optimaal van de geïnstitutionaliseerde speciale (onderwijs)zorg binnen andere instellingen, zoveel mogelijk gelegen in de directe omgeving van de school. Deze is aanwezig in andere speciale scholen, of in gespecialiseerde zorginstellingen als een revalidatiecentrum. Op de inclusieve school daarentegen is in principe alle speciale onderwijszorg 'in huis' aanwezig om zorgleerlingen te kunnen handhaven, mede door een vaste partnerrelatie met zorginstellingen buiten het onderwijs zoals het genoemde revalidatiecentrum.

De schoolprofielen kunnen ook benaderd worden vanuit een "ontwikkelingsperspectief". Op die manier kunnen scholen die zichzelf herkennen in één van de schoolprofielen, de intentie uitspreken om te streven naar een ander, nabijgelegen schoolprofiel. Bedenk dat deze vier schoolprofielen ideaaltypisch zijn. In de praktijk komen er allerlei (sub)varianten voor die uiteindelijk wel weer zijn te herleiden naar één van bovenstaande schoolprofielen op het gebied van speciale onderwijsondersteuning. Uiteraard is het schoolprofiel waartoe de school zich ontwikkelt geen statische grootheid. Schoolprofielen veranderen met de transformatie van de schoolpopulatie en de mogelijkheden van de school.

Hierna worden de voorzieningen op de Cirkel per veld, na een omschrijving, ingedeeld als passend bij een netwerkschool, een smalle zorgschool, een brede zorgschool of een inclusieve school. De volledige tabellen staan in de bijlage bij dit rapport.

Veld 1: de hoeveelheid aandacht/handen in de klas

De omschrijving van de huidige situatie past bij het profiel van een netwerkschool :

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
1. Hoeveelheid aandacht en tijd	• Er is één paar handen in de klas, de Ik zorgt zelf voor bijv. preteaching en werken aan de instructietafel • Er wordt gewerkt met de gegeven groepsgrootte (± 27 leerlingen).	• Er is speciale onderwijsondersteuning door o.a. of a.b. gedurende enkele uren per week.

De hoeveelheid aandacht, ofwel de 'handen' in de klas is afhankelijk van:

- de beschikbare formatie;
- de organisatie van de groepen in de school;
- de beschikbare handen van buiten de formatie (ouders, stagiaires...).

De school probeert op verschillende manieren extra handen te creëren en op verschillende manieren in te zetten. Het aantal kinderen in de groepen is gemiddeld.

Veld 2: de onderwijsmaterialen

De omschrijving van de huidige situatie past bij het profiel van een smalle zorgschool :

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
2. Onderwijsmaterialen	• Er wordt gebruik gemaakt van niveau- en tempodifferentiatie in de lesmethoden. • Er is aanvullend remediërend materiaal, behorend bij de gebruikte lesmethoden. • Er is ruim verrijkingsmateriaal voor de slimme leerling in alle groepen.	• Er zijn onderwijsmaterialen beschikbaar die tegemoet komen aan specifieke didactische kenmerken (bijv. pictogrammen) en speciale pedagogische/ psychologische kenmerken. • Er wordt structureel gewerkt aan het pedagogisch klimaat.

De Cirkel heeft een goede orthotheek opgebouwd in de loop der jaren. Er wordt blijvend verder gewerkt aan het verbreden van het repertoire aan ondersteunend materiaal. Er zijn de laatste jaren veel passende computerprogramma's aangeschaft en geïmplementeerd.

Veld 3: de ruimtelijke omgeving

De omschrijving van de huidige situatie past bij het profiel van een netwerkschool/smalle zorgschool:

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
3. Ruimtelijke omgeving	Aan de instructietafel wordt verlengde instructie gegeven aan een groepje kinderen. De indeling is terug te vinden in het groepsplan.	Er zijn 3 ruimten waar één-op-één begeleiding of begeleiding van een (sub)groepje leerlingen kan plaatsvinden.

De school is opgesplitst in twee gebouwen. Het hoofdgebouw heeft de beschikking over een speel-gymlokaal en een gymzaal. De school heeft andere ruimten beschikbaar.

Veld 4: de expertise

De omschrijving van de huidige situatie past bij het profiel van een smalle zorgschool:

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
4. Expertise	- De Ik hebben enige kennis van en competenties op het gebied van de speciale onderwijsbehoeften. - Enkele leerkrachten hebben zich verdiept in de meest voorkomende problemen / aandoeningen / stoornissen.	- De ib-ers hebben kennis van en competenties op het gebied van vele speciale onderwijsbehoeften. - Een deel van het team heeft kennis van en competenties op het gebied van de speciale onderwijsbehoeften.

Eén manier om naar de groei van de expertise te kijken, is door het onderscheid te maken tussen teamexpertise en individuele expertise. De inzet van individuele expertise is altijd zinvol, maar heeft veel meer effect wanneer die ingebed is in een expertomgeving van het team. Daarom heeft het team op verschillende vlakken teamscholing aangeboden gekregen op vakgebieden en op het gebied van speciale onderwijsbehoeften. Vanaf schooljaar 2013-2014 zijn vakgroepen aangesteld, die verantwoordelijk zijn voor onderdelen van de schoolontwikkeling. Deze vakgroepen worden geleid door opgeleide en gecertificeerde experts.

De Cirkel staat open voor adviezen van buiten en is een lerende school. De leerkrachten willen nog meer expertise opdoen. Daarom wordt teambreed scholing ingezet.

Er wordt op verzoek gebruik gemaakt van het afleggen van werkbezoeken op andere scholen om te kijken op welke manier zij de verschillende onderwijsconcepten toepassen en wat wij daar van kunnen leren.

Veld 5: de samenwerking met andere instanties

De omschrijving van de huidige situatie past bij het profiel van een netwerkschool/smalle zorgschool:

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
5. Samenwerking met andere instanties	De Ik onderhouden contacten met de ib-er om op de hoogte te blijven.	Er is structureel samenwerking en afstemming met professionals uit het SO, het SBAO en zorginstellingen.

De behoefte aan samenwerking met andere instanties groeit mee met de aanwezigheid op school van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften. De Cirkel staat open voor samenwerking, advies en ondersteuning. In de loop der jaren heeft de Cirkel een goed netwerk opgebouwd. Goed is ook dat meerdere leerkrachten de samenwerkingsrelaties kennen.

4. Tot slot

Over het geheel genomen is de Cirkel te karakteriseren als **groeïend in de richting van een Smalle Zorgschool**.

De aangegeven groeimogelijkheden op het algemene onderwijsconcept van de school en op de vijf velden bieden perspectief op een ontwikkeling naar een smalle zorgschool of op een versterking van het bestaande profiel.

	Netwerkschool	Smalle zorgschool	Brede zorgschool	Inclusieve school
Onderwijsconcept	x	x		
Onderwijsvoorzieningen:				
1. Handen in de klas	x	x		
2. Materialen		x		
3. Ruimtelijke omgeving	x	x		
4. Expertise		x		
5. Relaties		x		

De aangegeven groeimogelijkheden bieden kansen om leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs te kunnen bieden, maar ook om de 'gewone' leerlingen aan hun specifieke onderwijsbehoeften aangepast onderwijs te blijven bieden.

Er zal onderzocht moeten worden hoe omgegaan moet worden met de beperkingen van de beschikbare ruimten.

De Cirkel is een open, gastvrije school die de discussie rond de onderwijsondersteuning in het kader van Passend Onderwijs graag aangaat.

Bijlage 2: Speciale onderwijs ondersteuning per schoolprofiel

Tabel 1: Speciale onderwijs ondersteuning op de netwerkschool

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
1. Hoeveelheid aandacht en tijd	- Er is één paar handen in de klas, de lk^a zorgt zelf voor bijv. preteaching, werken aan de instructietafel, op tijdelijke basis (een uur per week). - Er wordt gewerkt met de gegeven groepsgrootte (± 26 leerlingen).	Er is speciale ondersteuning door rt'er en/of ib'er, op tijdelijke basis (gedurende enkele uren per week).
2. Onderwijs-materialen	- Er wordt waar nodig gebruik gemaakt van niveaudifferentiatie in de lesmethoden. - Er is aanvullend remediërend materiaal voor de kernvakken, behorend bij de gebruikte lesmethoden.	Er zijn onderwijsmaterialen beschikbaar die tegemoet komen aan specifieke didactische kenmerken en speciale pedagogische/psychologische kenmerken
3. Ruimtelijke omgeving	Aan de tafel van de leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte wordt één-op-één begeleiding gegeven.	Er is op de gang ruimte waar één-op-één begeleiding of begeleiding van een (sub)groepje leerlingen kan plaatsvinden.
4. Expertise	De lk hebben enige kennis van en competenties op het gebied van speciale onderwijsbehoeften.	De ib'ers hebben kennis van en competenties op het gebied van de meest voorkomende speciale onderwijsbehoeften.
5. Samenwerking met andere instanties	De lk onderhouden contacten met de ib'er om op de hoogte te blijven.	Er is op basis van behoefte samenwerking en afstemming met professionals uit s(b)o en zorginstellingen.

^a In deze tabel en de andere tabellen komen meerdere afkortingen voor. Daarbij staat lk voor leerkracht, oa voor onderwijsassistent, ou voor ouder, mll voor medeleerling, rt'er voor remedial teacher, ib'er voor intern begeleider, ab'er voor ambulant begeleider, so voor speciaal onderwijs, lgf voor leerlinggebonden financiering, pgb voor persoonsgebonden budget, ihp voor individueel handelingsplan.

Tabel 2: Speciale onderwijsondersteuning op de smalle zorgschool/ smalle ondersteuningsschool

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
1. Hoeveelheid aandacht en tijd	• Er is één paar handen in de klas, de lk zorgen eventueel met extra ondersteuning van oa/ou/mlt voor bijv. preteaching, extra leestijd, op tijdelijke basis (enkele uren per week). • Er wordt grotendeels gewerkt met de gegeven groepsgrootte (± 25 leerlingen). • Voor korte perioden kan de groep kleiner worden gemaakt door inzet van oa/ou/mlt; de lk kan dan individuele zorgleerling of subgroep zorgleerlingen helpen.	• Er is speciale onderwijszorg door rt'er en/of ib'er, op tijdelijke basis (een enkel dagdeel of enkele dag per week). • Er is speciale onderwijszorg door AB'er (gedurende enkele uren per week).
2. Onderwijs-materialen	• Er wordt gebruik gemaakt van niveau- en tempodifferentiatie in de lesmethoden. • Er is aanvullend remediërend materiaal, behorend bij de gebruikte lesmethoden.	• Er zijn onderwijsmaterialen beschikbaar die tegemoet komen aan specifieke didactische kenmerken (bijv. pictogrammen) en speciale pedagogische/psychologische kenmerken. • Er wordt op projectbasis gewerkt aan het pedagogisch klimaat.
3. Ruimtelijke omgeving	• Er is een aparte plek (bijv. prikkelarm hoekje) waar één-op-één begeleiding of begeleiding van een (sub)groepje zorgleerlingen kan plaatsvinden.	• Er is op de gang ruimte waar één-op-één begeleiding of begeleiding van een (sub)groepje zorgleerlingen kan plaatsvinden.
4. Expertise	• De lk hebben enige kennis van en competenties op het gebied van de speciale onderwijsbehoeften. • Enkele leerkrachten hebben zich verdiept in de meest voorkomende problemen /	• De rt'er en/of ib'er hebben kennis van en competenties op het gebied van vele speciale onderwijsbehoeften. • Een deel van het team heeft kennis van en competenties op het gebied van de speciale

	aandoeningen / stoornissen.	onderwijsbehoeften.
5. Samenwerking met andere instanties	De Ik onderhouden contacten met de ib'er om op de hoogte te blijven.	Er is geregelde samenwerking en afstemming met professionals uit so en zorginstellingen.

Tabel 3: Speciale onderwijsondersteuning op de brede zorgschool/ brede ondersteuningsschool

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
1. Hoeveelheid aandacht en tijd	Er zijn twee paar handen in de klas, door O.A. , voor aanvullende begeleiding, op tijdelijke basis (gedurende enkele dagdelen per week). De groepen zijn kleiner.	- Er is speciale onderwijszorg door rt'er en/of ib'er, op semipermanente basis (gedurende enkele dagen per week). - Er is speciale onderwijszorg door ab'er (gedurende enkele dagdelen per week).
2. Onderwijs-materialen	- Er wordt niveau- en tempodifferentiatie toegepast binnen de lesmethoden. - Voor zorgleerlingen zijn er aparte methoden beschikbaar. - Er is aanvullend remediërend materiaal, behorend bij de gebruikte lesmethoden. - Er wordt lesstof aangeboden vanuit leerlijnen die gebaseerd zijn op de kerndoelen.	- Er is een orthotheek met onderwijsmaterialen beschikbaar die tegemoet komen aan specifieke didactische kenmerken, speciale pedagogische/psychologische kenmerken en fysieke/lichamelijke kenmerken. - Er wordt door de hele school gewerkt met een speciaal programma voor de sociaal-emotionele ontwikkeling (bijv. Leefstijl).
3. Ruimtelijke omgeving	Er zijn aparte plekken waar één-op-één begeleiding en begeleiding van (sub)groepjes zorgleerlingen kan plaatsvinden.	Er is een aparte ruimte voor andere functies (bijv. voor verzorging of voor een time-out).
4. Expertise	- Meerdere Ik hebben veel kennis en competenties op het gebied van de stoornissen en beperkingen van zorgleerlingen. - Via collegiale consultatie en intervisie blijven Ik scherp.	- Een groot deel van het team heeft kennis van en competenties op het gebied van de specifieke onderwijsbehoeften van zorgleerlingen. - Experts m.b.t. voorkomende

		stoornissen en beperkingen zijn direct beschikbaar (bijv. schoolmaatschappelijk werker, logopedist).
5. Samenwerking met andere instanties	De ib-er, rt-er en lk werken regelmatig samen met professionals van externe instanties (bijv. algemeen maatschappelijk werk, RIAG, GG&GD)	- Er is op regelmatig samenwerking en afstemming met professionals uit so en zorginstellingen (bijv. gezamenlijke bijdrage aan uitvoering van ihp). - Externe experts zijn op afroep beschikbaar als daar behoefte aan is (bijv. faalangsttrainer).

Tabel 4: Speciale onderwijsondersteuning op de inclusieve school

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
1. Hoeveelheid aandacht en tijd	- Er zijn twee paar handen in de klas, door lk/oa voor intensieve (één-op-één) begeleiding, op permanente basis (gedurende de gehele week). - Er wordt gewerkt in kleinere groepen.	- Er is speciale onderwijszorg door vlk, rt'er en/of ib'er op permanente basis (gedurende alle dagen). - Er is speciale onderwijszorg door ab'er (gedurende enkele dagen per week).
2. Onderwijs-materialen	- Zorgleerlingen volgen (individuele) leerlijnen in de kernvakken, gebaseerd op de kerndoelen. - Er zijn onderwijsmaterialen aanwezig met speciale didactische kenmerken, speciale pedagogische / psychologische kenmerken en fysieke / lichamelijke kenmerken, tegemoetkomend aan kindspecifieke belemmeringen (bijv. verpleegmateriaal voor langdurig zieke kinderen).	- Er is een rijk geoutilleerde orthotheek met onderwijsmaterialen beschikbaar die tegemoet komen aan specifieke didactische kenmerken, speciale pedagogische/psychologische kenmerken en fysieke/lichamelijke kenmerken - Er wordt door de hele school gewerkt met een speciaal programma voor de sociaal-emotionele ontwikkeling (preventief pedagogisch schoolklimaat).
3. Ruimtelijke omgeving	De lokalen zijn aangepast voor leerlingen met speciale	De binnen- en buitenruimte zijn volledig aangepast voor

	bewegings-behoeften (bijv. rolstoelgebruik), de lokalen zijn ruim bemeten, bieden deelruimtes voor diverse activiteiten.	leerlingen met speciale bewegingsbehoeften (bijv. rolstoelgebruik, time-out), voor speciale verzorging (bijv. revalidatie, fysiotherapie) en voor speciale leerbehoeften (bijv. schooltuin). • Er zijn meerdere aparte ruimtes met een eigen functie (bijv. voor time-out).
4. Expertise	• De lk zijn experts op het gebied van speciale onderwijsbehoeften. Daartoe zijn scholings- en certificeringstrajecten gevolgd (bijv. akte so en master SEN). • De lk laten zich voortdurend bij-scholen, m.b.v. coaching en 'training on the spot' (video-interactie-begeleiding). • Via externe audits/ex ante inspectiebezoeken blijven lk scherp.	• Het gehele team heeft kennis van en competenties op het gebied van de specifieke onderwijsbehoeften van de zorgleerlingen. • Experts vanuit meerdere disciplines met betrekking tot alle voorkomende stoornissen en beperkingen zijn direct beschikbaar (bijv. schoolmaatschappelijk werker, orthopedagogisch specialist, logopedist, kinderfysiotherapeut, schoolpsycholoog). • Er is een ouderconsulent die belangen behartigt van ouders, hen wegwijs biedt in de 'wereld die zorg heet' (bijv. bij aanvragen lgf/pgb).
5. Samenwerking met andere instanties	• De ib'er, rt'er en lk werken intensief samen met professionals van externe instanties (hogescholen en universiteiten), benutten nieuwe wetenschappelijke inzichten en evidencebased behandelingsmethoden (na raadpleging databank Effectieve jeugdinterventies*).	• Er is op structurele basis intensieve samenwerking en afstemming met so en andere zorginstellingen (ook met Bureau Jeugdzorg) voor alle zorgleerlingen (bijv. gezamenlijke bijdrage aan uitvoering van ihp). • Externe experts zijn op afroep beschikbaar (bijv. speltherapeut, faalangsttrainer, maar ook wijkagent, wijkverpleegkundige/schoolarts, leerplichtambtenaar). • De school biedt i.s.m.

		instellingen aantrekkelijke (opvoedings)cursussen aan voor ouders.
--	--	--

* Op de webpagina www.jeugdinterventies.nl van het NJI (Nederlands Jeugdinstituut) wordt bijgehouden wat in de speciale onderwijszorg werkt, wat wetenschappelijk bewezen is in de praktijk.